

ІКТ-КОМПЕТЕНТНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У дослідженні відображено методику розвитку ІКТ-компетентності академічного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти як один із факторів розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища цього освітнього закладу, зокрема: конкретизовано зміст спецкурсу «Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу».

Ключові слова: комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище закладу післядипломної педагогічної освіти, ІКТ-компетентність, академічний персонал.

Вступ. Професійна діяльність педагога, як зазначає Василь Олександрович Сухомлинський, – це складна багатогранна діяльність, яка починається там, «де зароджується іскра живої, трепетної думки, що шукає відповідь на питання, яке висувається життям» [6, с. 406].

Сучасність характеризується інтенсивним розвитком і використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всіх галузях виробництва та послуг. Тому рівень професійної компетентності педагогів, у значній мірі, залежить від розвитку «комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти (КОНС ЗППО) – керованого, штучно і цілеспрямовано побудованого простору в закладі післядипломної педагогічної освіти, у якому розгортається навчально-пізнавальний процес (НПП) із використанням інформаційно-комунікаційних технологій і в якому створені необхідні та достатні умови для його учасників щодо ефективного здійснення підвищення кваліфікації педагогічних працівників» [2].

Розвиток КОНС ЗППО обумовлюється такими факторами як: ефективність навчально-пізнавального процесу, достатність інфраструктури, ІКТ-компетентність академічного персоналу і слухачів [7].

У наукових пошуках учених висвітлено теоретично-методичні положення формування та розвитку ІКТ-компетентності різних категорій слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників (П. П. Грабовський [1], А. Ю. Кравцова [3], О. В. Нікулочкіна [4], Є. М. Смірнова-Трибульська [5] та ін.). Проте наявні дослідження не стосуються методики розвитку ІКТ-компетентності академічного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти.

Метою дослідження є опис змістової компоненти розвитку ІКТ-компетентності академічного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. При підготовці до формувального етапу експерименту з розвитку зазначеного середовища на базі Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти за авторською робочою програмою спецкурсу «Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти» (54 год) були організовані систематичні навчальні заняття для академічного й адміністративного персоналу цього закладу, спрямовані на розвиток ІКТ-компетентності зазначеної категорії фахівців.

В основні навчання ставилися такі завдання:

– познайомити академічний та адміністративний персонал закладу післядипломної педагогічної освіти з основними хмарними сервісами, платформою Moodle, програмами зі створення потокових мультимедійних презентацій, а також інформаційно-комунікаційними технологіями підтримки наукових досліджень і управління навчальним закладом.

– сформувані навички роботи із запропонованими сервісами і технологіями.

– сформувати вміння педагогічно виваженого добору ІКТ, а також їх раціонального використання при реалізації професійних завдань.

Досягнення навчальних цілей здійснювалося шляхом:

– проведення лекцій і семінарів із застосуванням мультимедійних засобів, хмарних технологій, відкритих систем підтримки науково-педагогічних досліджень та ІКТ-організації електронного документообігу;

– виконання практичних завдань (оволодіння вміннями і навичками використання запропонованих ІКТ);

– здійсненні самостійної роботи (опрацювання рекомендованої навчальної та методичної літератури);

– консультування (проведення індивідуальних і групових бесід, здійснення підтримки за допомогою електронної пошти, телефону або Skype);

– оцінювання набутих умінь, знань і навичок (тестування).

У процесі навчання передбачалося використання таких ресурсів і засобів ІКТ: персональні комп'ютери, інтерактивна дошка, мережа Інтернет, сервіси Google, платформи Moodle, Open Journal Systems, Open Conference Systems, Eprints, програмного забезпечення (ПЗ) Etxt, наукометричні бази даних (БД) Google Scholar, РІНЦ, IndexCopernicus, БД Directory of Open Access Journals, платформа документообігу Google Apps.

Навчальна програма курсу «Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти» складається із 5 модулів та носить інваріативний і варіативний характер; спирається на знання, уміння, навички, які академічний та адміністративний персонал демонструють під час виконання своїх функціональних обов'язків.

Два модулі інваріативної частини: *«Потокова мультимедійна презентація як засіб підтримки навчально-пізнавального процесу в закладі післядипломної педагогічної освіти»*, *«Використання хмарних технологій у професійній діяльності академічного персоналу»* – спрямовані на інформаційну наповненість курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і

підтримку навчально-пізнавального процесу, а також індивідуальних і групових взаємозв'язків між слухачами та працівниками ЗППО в межах роботи над спільними документами, проектами, заходами тощо.

У варіативній частині передбачено три модулі: *«Система Easygenerator (Moodle) як засіб підвищення кваліфікації педагогічних працівників за дистанційною формою навчання»*, *«Відкриті системи підтримки науково-педагогічних досліджень»*, *«Електронний документообіг як засіб управління закладом післядипломної педагогічної освіти»*, – що за змістом охоплюють напрямки ІКТ у навчанні, ІКТ підтримки наукових досліджень та ІКТ управління освітою, і, таким чином, можуть обиратись персоналом ЗППО відповідно до їхніх професійних завдань або виконуваних обов'язків.

Зміст, форми й методи роботи за навчальною програмою курсу *«Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти»* спрямовані на розвиток творчо активної особистості педагогічного та науково-педагогічного працівника закладу післядипломної педагогічної освіти, які не лише володіють системою знань, умінь і навичок ІКТ-підготовки, а є суб'єктами навчально-пізнавальної діяльності підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у курсовий і між курсовий періоди, яка за своїм змістом становить соціальний досвід інтеграції ІКТ та їх реалізації на особистому досвіді кожного науково-педагогічного працівника у різних аспектах людського життя: навчанні, науці, взаємодії між людьми, моралі тощо.

Навчальною програмою курсу *«Використання ІКТ у професійній діяльності академічного та адміністративного персоналу закладу післядипломної педагогічної освіти»* передбачено проведення таких форм занять: лекційні, практичні та семінарські.

Лекційні заняття носять теоретичний характер з основ використання відкритих систем для підтримки науково-педагогічних досліджень. На цих заняттях розглядалися питання трактування поняття «відкритого доступу» та його види («зелений» та «золотий» стандарти); етичні аспекти проведення

наукових досліджень; проблема плагіату; програмні засоби перевірки текстів на збіг; інформаційно-комунікаційні технології підтримки науково-педагогічних досліджень (електронні публікації, електронні журнали, електронні монографії, електронні конференції, електронні наукові форуми, блоги та соціальні мережі, системи підтримки електронного документообігу); вітчизняний і закордонний досвід їх використання; електронні журнали; електронні бібліотеки; типи наукового контенту; електронні системи організації конференцій; наукометричні та реферативні бази даних; індекси цитування (імпакт-фактор, індекс Гірша) тощо.

На практичних заняттях вдосконалювалися вміння використання педагогічно виважених ІКТ для організації курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і безпосереднього здійснення та підтримки як аудиторної, так і позааудиторної навчально-пізнавальної діяльності, зокрема: створення мультимедійних презентацій (встановлення та налаштування лінійного руху, переходів, текстів, відео-фонів, футажів, заставок, спеціальних траєкторій руху об'єктів, аудіо, запис проекту в форматі відео тощо); використання функціональних можливостей хмарних технологій: Gmail (Пошта), Drive (Диск), Forms (Форми), Calendar (Календар), Google+ (Соціальні мережі), Groups (Групи), Contacts (Контакти), Safe (Сейф) тощо – у навчально-пізнавальному процесі; узагальнення педагогічного (науково-педагогічний) досвіду на основі Google Sites (Google Сайти); створення та наповнення контенту дистанційних курсів засобами платформи Moodle; перевірка наукових робіт на наявність плагіату; подання наукових статей до журналу, що функціонує на базі ПЗ Open Journal Systems (OJS); завантаження матеріалів до електронного репозитарію на базі ПЗ Eprints; подання тез доповідей до системи Open Conference Systems (OCS); створення і наповнення персонального профілю вченого в Google Scholar; використання функціональних можливостей педагогічно виважених ІКТ в управлінні діловими процесами: плануванні (формуванні навчального розкладу, ділових зустрічей, задач тощо), проведенні нарад, вебінарів, конференцій тощо.

На семінарських заняттях обговорювалися основні проблеми щодо організації та безпосереднього здійснення навчання за дистанційною формою навчання; типів навчально-методичних матеріалів дистанційних курсів; організації електронного документообігу в закладі післядипломної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Грабовський П. П. Розвиток інформаційної компетентності вчителів природничо-математичних предметів у післядипломній педагогічній освіті: дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Грабовський Петро Петрович ; ДВНЗ «Університет менеджменту освіти НАПН України». – К., 2016. – 250 с.

2. Колос К. Р. Основні компоненти комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / К. Р. Колос // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : матеріали наук. конф., (Київ, 21 бер. 2013 р.) / НАПН України, Ін-т інформаційних технологій і засобів навч. – К., 2013. – С. 170–171. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/1422/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81_21_01_2014.pdf.

3. Кравцова А. Ю. Основные направления использования зарубежного опыта для развития методической системы подготовки учителей в области информационных и коммуникационных технологий (теория и практика) / А. Ю. Кравцова. – М. : Образование и Информатика, 2003. – 232 с.

4. Нікулочкіна О. В. Розвиток інформаційної компетентності вчителя початкових класів у системі післядипломної педагогічної освіти : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Нікулочкіна Олена Василівна ; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2009. – 278 с.

5. Смирнова-Трибульская Е. Н. Теоретико-методические основы формирования информатических компетентностей учителей естественно-научных дисциплин в области дистанционного обучения : дисс. ... доктора пед.

наук : 13.00.02 / Смирнова-Трибульская Евгения Николаевна ; Нац. пед. ун-т имени М. П. Драгоманова. – К., 2007. – 678 с.

6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1977. – Т. 4 – 532 с.

7. Kolos K. R. Efficiency Assessment of Computer-Oriented Learning Environment of an Institute of Postgraduate Pedagogical Education: Factors, Criteria, Characteristics / K. R. Kolos // ICT in Education, Research and Industrial Applications. – Springer International Publishing, Berlin-Heidelberg, CCIS Vol. 469, 2014, XIV. – Pp. 238–260.